

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» - Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

**ΒΑΘΜΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗΣ ΑΦΟΣΙΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΑΓΩΓΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.**

**LEVEL OF ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF SPECIAL EDUCATION
TEACHERS OF SECONDARY EDUCATION.**

της

Χασιώτη Αρετής

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται

στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ.-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική
Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή

1^η Επιβλέπουσα: Κορρέ Ειρήνη, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.

2^{ος} Επιβλέπων: Λουκέρης Διονύσιος, Συνεργάτης Ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
“ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”

3^η Επιβλέπουσα: Ταβουλάρη Ζαχαρούλα, Συνεργάτιδα Ερευνήτρια Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
“ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”

Αθήνα

2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια η οργανωσιακή αφοσίωση των εκπαιδευτικών αποτελεί έναν από τους πιο ισχυρούς παράγοντες που σχετίζονται με την εργασία τους κι αυτό παρατηρείται διότι αποτελεί καθοριστική μεταβλητή για την απόδοσή τους στο πλαίσιο στο οποίο υπηρετούν αλλά και για τη σχέση που αναπτύσσουν με τους μαθητές τους. Ιδίως στην περίπτωση των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, η οργανωσιακή αφοσίωση επιδρά θετικά στο δύσκολο έργο της ενασχόλησής τους με παιδιά με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες που καλούνται να φέρουν εις πέρας.

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει το βαθμό της οργανωσιακής αφοσίωσης των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονται σε δομές της δημόσιας εκπαίδευσης και την επίδραση που ασκούν σ' αυτή ορισμένοι παράγοντες, όπως το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας, το επίπεδο σπουδών και η δομή στην οποία υπηρετούν. Για τη μέτρηση της οργανωσιακής αφοσίωσης αξιοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Mowday, Steers και Porter (1979). Στην έρευνα που διεξήχθη έλαβαν μέρος 53 εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής που εργάζονται σε δομές Ειδικής Αγωγής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ανάλυση των αποτελεσμάτων κατέδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζουν σχετικά θετικά επίπεδα οργανωσιακής αφοσίωσης.

Λέξεις-κλειδιά: Οργανωσιακή Αφοσίωση, μοντέλα οργανωσιακής αφοσίωσης, εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής, δομές Δευτεροβάθμιας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

ABSTRACT

It is a fact that in recent years organizational commitment of teachers is one of the most powerful factors related to their work and this is observed because it is a decisive variable for their performance in the context in which they serve but also for the relationship they develop with their students. Particularly, in the case of special education and training teachers, organizational commitment positively affects the difficult task of engaging with children with Special Educational Needs that they are called upon to accomplish.

The purpose of this study is to investigate the degree of organizational commitment of Special Education teachers of Secondary Education working in public education structures and the influence of certain factors such as gender, age, years of service, level of education and the structure in which they serve. The Organizational Commitment Questionnaire (OCQ) of Mowday, Steers and Porter (1979) was used to measure organizational loyalty. The survey carried out was attended by 53 special education teachers working in Special Education structures Secondary Education and an analysis of the results showed that the teachers who participated in the research show relatively positive levels of organizational loyalty.

Keywords: Organizational Commitment, models of organizational commitment, special education teachers, special education structures of secondary education

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ακαδημία Αθηνών, (2014). *Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας*. Χαραλαμπίδης, Χ., (σύντ. – επιμ.). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- Andrews-Little, D. (2007). *Organizational Commitment of Senior Woman Administrators*. Florida State University Libraries. Retrieved April 23, 2019, from <https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu%3A168339/datastream/PDF/view>.
- Angle, H. L., Perry, J. L. (1981). An Empirical Assessment of Organizational Commitment and Organizational Effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 26(1), 1-14. Retrieved April 20, 2019, from <http://links.jstor.org/sici?sici=0001-8392%28198103%2926%3A1%3C1%3AAEA00C%3E2.0.CO%3B2-A>.
- Antoniou, A.-S., Polychroni, F., & Kotroni, C. (2009). Working with students with special educational needs in Greece: Teachers' stressors and coping strategies. *International Journal of Special Education*, 24, 100-111. Retrieved April 4, 2019, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ842123.pdf>.
- Bakan, I., Büyükbeşe, T., Erşahan, B. (2011). An Investigation of Organizational Commitment and Education Level among Employees. *Int. J. Emerg. Sci.*, 1(3), 231-245. Retrieved April 20, 2019, from https://www.researchgate.net/profile/Tuba_Buyukbese/publication/265820381_An_Investigation_of_Organizational_Commitment_and_Education_Level_among_Employees/links/56403f3f08aec6f17ddb8892/An-Investigation-of-Organizational-Commitment-and-Education-Level-among-Employees.pdf.
- Βακόλα, Μ., Νικολάου, Ι. (2012). *Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά*. Αθήνα: Rosili.
- Becker, H. (1960). Notes on the Concept of Commitment. *The American Journal of Sociology*, 66 (1), 32-40. Retrieved April 3, 2019, from

<http://links.jstor.org/sici?sici=00029602%28196007%2966%3A1%3C32%3A NOTCOC%3E2.0.CO%3B2-U> .

Bryk, A. S., Driscoll, M. E. (1988). The high school as community: contextual influences, and consequences for students and teachers. 4-78. Retrieved March 15, 2019, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED302539.pdf>.

Buchanan, B. (1974). Building Organizational Commitment: The Socialization of Managers in Work Organizations. *Administrative Science Quarterly*, 19, 533-546. Retrieved February 26, 2019, from <https://www.jstor.org/stable/2391809?seq=1/subjects>.

Collie, R. J., Shapka J. D., & Perry, N. E. (2011). Predicting teacher commitment: The impact of school climate and social–emotional learning. *Psychology in the Schools*, 48(10), 1034-1048. Retrieved April 20, 2019, from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/pits.20611>.

Herscovitch, L., Meyer, J. P. (2002). Commitment to Organizational Change: Extension of a Three-Component Model. *Journal of Applied Psychology*, 87(3), 474–487. Retrieved April 4, 2019, from <https://www.remindlearning.nl/wp-content/uploads/2018/11/Herscovitch-and-Meyer.pdf>.

Ιορδάνογλου, Δ. (2008). *Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού στις σύγχρονες οργανώσεις: νέες τάσεις και πρακτικές*. Αθήνα: Κριτική.

Κοκκινάκη, Δ., & Κοκκινάκη, Α. (2014). Η νομοθεσία της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα και την Αγγλία: Μία συγκριτική προσέγγιση. *Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου Επιστημών Εκπαίδευσης*, (σελ. 7-16).

Λαμπροπούλου, Β. & Παντελιάδου, Σ. (2000) Η ειδική αγωγή στην Ελλάδα-Κριτική θεώρηση. *Πρακτικά Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής*, (σελ. 156-169). Ρέθυμνο: ΠΤΔΕ, Σχολή Επιστημών Κρήτης

Marsh, R., Mannari, H. (1977). Organizational commitment and turnover: A predictive study. *Administrative Science Quarterly*, 22, 57-75. Retrieved March 20, 2019, from https://www.jstor.org/stable/2391746?seq=1#page_scan_tab_contents.

- Meyer, J. P., Allen, N. J. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*, 63, 1-18. Retrieved March 15, 2019, from [file:///C:/Users/areti/Downloads/Allen et al-1990-Journal of Occupational Psychology.pdf](file:///C:/Users/areti/Downloads/Allen_et_al-1990-Journal_of_Occupational_Psychology.pdf)
- Meyer, J. P., Allen, N. J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, 1(1), 61-89. Retrieved April 4, 2019, from <http://www.m5zn.com/newuploads/2015/10/04/pdf/400c5edfcd96289.pdf>
- Meyer, J. P., Allen, N. J., & Smith C. A. (1993) Commitment to Organizations and Occupations: Extension and Test of a Three Component Conceptualization. *Journal of Applied Psychology*, 78(4), 538-551. Retrieved April 4 2019, from https://www.researchgate.net/profile/John_Meyer16/publication/211391140_Commitment_to_Organizations_and_Occupations_Extension_and_Test_of_a_Three-Component_Conceptualization/links/5a312c810f7e9b2a2838d328/Commitment-to-Organizations-and-Occupations-Extension-and-Test-of-a-Three-Component-Conceptualization.pdf.
- Meyer, P. J., Stanley, D. J., Herscovitch, L. & Topolnytsky, L. (2002). Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization: A Meta-analysis of Antecedents, Correlates, and Consequences. *Journal of Vocational Behavior*, 61, 20–52. Retrieved April 4, 2019, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0001879101918421>.
- Morris, T., Lydka, H., & O’Creevy, F. (1993). Can Commitment Be Managed? A Longitudinal Analysis of Employee Commitment and Human Resource Policies, *Human Resource Management Journal*, 3, 21-42. Retrieved March 15, 2019, from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1748-8583.1993.tb00314.x>.
- Mottaz, C. J. (1986). An Analysis of the Relationship between Education and Organizational Commitment in a Variety of Occupational Groups. *Journal of*

Vocational Behavior, 28, 214-228. Retrieved April 3 2019, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0001879186900540>

Μουρκογιάννη, Κ., Αντωνίου, Α. Σ. (2014). Επίπεδα επαγγελματικής δέσμευσης και ικανοποίησης σε σχέση με τους μηχανισμούς αντιμετώπισης ψυχοπιεστικών καταστάσεων σε Έλληνες εκπαιδευτικούς γενικής και ειδικής αγωγής. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, (σελ. 536-547). Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Mowday, R. T., Steers R. M. & Porter, L. W. (1979). The Measurement of Organizational Commitment. *Journal of Vocational Behavior*, 14, 224-247. Retrieved February 26, 2019, from <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a057377.pdf>.

Mowday, R., Porter, L. W., & Steers, M. R. (1982). *Employee-Organizational Linkages: The Psychology of Commitment, Absenteeism, an Turnover*. New York: Academic Press.

Μπαμπινιώτης, Γ. Δ., (2005), *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων*, Β' Έκδοση: Β' Ανατύπωση Εμπλουτισμένη. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

Μπρίνια, Β., (2008). *Management εκπαιδευτικών μονάδων και εκπαίδευσης*. Αθήνα: Σταμούλης.

Nagar, K. (2012). Organizational Commitment and Job Satisfaction among Teachers during Times of Burnout, *VIKALPA*, 37(2), 43-60. Retrieved April 15, 2019, from <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0256090920120205>.

O'Reilly, C., Chatman, J. (1986). Organizational Commitment and Psychological Attachment: The Effects of Compliance, Identification, and Internalization on Prosocial Behavior. *Journal of Applied Psychology*, 71(3), 492-499. Retrieved April 20, 2019, from http://cyb.ox.or.kr/lms_board/bbs_upload/%B8%AE%B4%F5%BD%CA%C0%AF%C7%FC1.pdf.

- Park, I. (2005). Teacher commitment and its effects on student achievement in American high schools. *Educational Research and Evaluation, 11(5)*, 461-485. Retrieved April 3, 2019, from <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13803610500146269?needAccess=true>
- Polat, S. (2010). *Commitment and Antecedents of Police Officers, First Level, and Mid Level Supervisors in the Turkish National Police: An Empirical Study of the Three Component Model of Organizational Commitment*, Virginia Commonwealth University. Retrieved April 3, 2019, from <https://scholarscompass.vcu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.gr/&httpsredir=1&article=3195&context=etd>.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (2012). *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Porter, L. W., Steers, R. M., Mowday, R. T., & Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technicians. *Journal of Applied Psychology, 59(5)*, 603-609. Retrieved February 27, 2019, from <https://psycnet.apa.org/record/1975-06351-001>.
- Putti, J. M., Aryee, S., & Liang, T. K. (1989). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relations, 42(3)*, 275-288. Retrieved March 20, 2019, from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001872678904200305>.
- Riketta, M. (2002). Attitudinal organizational commitment and job performance: a meta analysis. *Journal of Organizational Behavior, 23(3)*, 257-266. Retrieved March 20, 2019, from https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31980315/141_ftp.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1558685078&Signature=OUzHTfRE5X4ijAPVAztE9rP6Kml%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DAttitudinal_organizational_commitment_an.pdf.

- Saracaloglu, A. S., Yenice, N. (2009). Investigating the self-efficacy beliefs of science and elementary teachers with respect to some variables. *Journal of Theory and Practice in Education*, 5(2), 244-260. Retrieved April 20, 2019, from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.910.987&rep=rep1&type=pdf>.
- Starnes, J., Truhon, S. A., & McCarthy, V. (2010). A Primer on Organizational Trust. *Human Development and Leadership Devision*, 1-15. Retrieved April 2, 2019, from <http://asqhdandl.org/uploads/3/4/6/3/34636479/trust.pdf>.
- Σταυρόπουλος, Β. (2017). Η αφοσίωση των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής στο σχολείο που υπηρετούν: Η υποστηρικτική ηγετική συμπεριφορά του διευθυντή του σχολείου, η επαγγελματική ικανοποίηση και το συναίσθημα στο χώρο εργασίας ως προβλεπτικοί παράγοντες. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 1, (σελ. 1298-1308). Ανακτήθηκε 3 Μαΐου, 2019, από <http://dx.doi.org/10.12681/educ.1744>.
- Tett, R. P., Meyer, J. P. (1993). Job satisfaction, organizational commitment, turnover intention, and turnover: path analyses based on meta-analytic findings. *Personnel Psychology*, 46(2), 259-293. Retrieved March 20, 2019, from https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/46180545/JOB_SATI_SFACTION_ORGANIZATIONAL_COMMITME20160602-21435-1ec9q9q.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1558684608&Signature=7a6uoubUCWUx%2BUXiMggtwK5j0fQ%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DJOB_SATISFACTION_ORGANIZATION_AL_COMMITME.pdf.
- Χυτήρης, Λ., Σ. (2017). *Οργανωσιακή συμπεριφορά. Έννοιες, θεωρία & τρόποι συμπεριφοράς για αποτελεσματική διοίκηση*. Αθήνα: Μπένου
- Νόμος 1143/1981. «Περί Ειδικής Αγωγής, Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων και άλλων τινών εκπαιδευτικών διατάξεων» ΦΕΚ. 80 – 31/3/1981. Ανακτήθηκε 3 Απριλίου, 2019, από <http://www.pi->

[schools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomoi-E-A/N.%201143%20-1981-%20FEK.%2050%20-31-3-1981.pdf](http://www.pi-schools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomoi-E-A/N.%201143%20-1981-%20FEK.%2050%20-31-3-1981.pdf).

Νόμος 1566/1985. «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ. 167 – 30/9/1985. Ανακτήθηκε 3 Απριλίου, 2019, από http://www.pi-schools.gr/preschool_education/nomothesia/1566_85.pdf.

Νόμος 2817/2000. «Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ. 78 – 14/3/2000. Ανακτήθηκε 3 Απριλίου, 2019, από http://www.pi-schools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomoi-E-A/N.%202817%20-%202000%20-%20FEK.%2078%20-A-%2014-3-2000.pdf.

Νόμος 3699/2008. «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» ΦΕΚ. 199 – 2/10/2008. Ανακτήθηκε 3 Απριλίου, 2019, από http://www.pi-schools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomoi-E-A/N.%203699%20-%202008%20-%20FEK.%20199%20-A-%202-10-2008.pdf.

Νόμος 4186/2013. «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» ΦΕΚ. 193 – 17/9/2013. Ανακτήθηκε 3 Απριλίου, 2019, από https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/N_4186_2013_fek193.pdf.